

късния Яворов *цветето Цветана* се преобразява в *роза* (безнадеждните *теменуги* от едноименния текст са именно нейна модификация, наистина *безотносителни*, доколкото *слънце ги не вижда*, т.е. активният член на опозицията е изличен, присъства с минусов знак). И ако „Блян“ и „Пръстен с опал“ могат да се четат като парадигматични версии на тази опозиция, то „Въздишка“, „Без път“, „Сфинкс“, „В часа на синята мъгла“, „Молитва“, „Месалина“, „Сафо“, „Невинност свята – орхидея...“ са нейни по-особени трансформации. Във „Въздишка“ паралелизмът между *процалните зари на гаснещия ден* и *аромат от рози, покъсани без жал* е търсен преднамерено. Именно накърненият в своята цялост *цвят-цвете* закономерно се появява в *здрачните* текстове на поета: „разрѣфани шибои – нито дѣх, ни цвят“ („Сфинкс“); „Разрѣфани и прашни, вечерния хлад най-сетне...“ (В часа на синята мъгла). Точно тук трябва да отделим внимание на една любопитна реминисценция: „откъсвам / всяко цвете, що в път зърна“ („Милица“, 1900) – „аромат от рози, покъсани без жал“ („Въздишка“, 1906) – „на бездна по ръба, към бездна нова, / късайки попътните цветя / и дишаща безгрижно тяхната отрова, / знае ли къде отива тя?“ („Молитва“, 1908) – „Но ръф жадува / една вълшебна роза: май е, – тя цѣфти...“ („Сафо“, 1909). Явно става дума за константна визия – *акта на откъсване, похищение, отдаване, загуба на невинността* и т.н. Обаче най-откритата от тези неяви, загубени в проломите между отделните „почерци“ автореминисценции (от 1908 г.) рязко преобръща опозицията *аз – ти*: *любимата* изземва функциите на *демоничния странник*, тя е невинност, неизбежно подлежаща на демонизиране, превърнала се в своята *другост*. Ненадейното превъртане на опозицията *слънце – цвете* подтиква да осмислим и друга симптоматична опозиция у Яворов: *демон – ангел*. В последната Яворова творба „Невинност свята – орхидея“ (1910) чрез символиката на цветята (*орхидея, лилии, макът кървав*) тя е имплицирана.